ændre temperaturen i et bestemt miljø og til at regulere luftfugtighedsgraden i samme miljø, eller som i det mindste er bestemt og egnet til at ændre den fugtighedsgrad, som udelukkende er en automatisk følge af den valgte temperatur. Positionen omfatter ikke maskiner, som alene er konstrueret til at ændre temperaturen i et miljø, når ændringen i fugtighedsgraden i dette miljø udelukkende er en automatisk følge af temperaturen, og hverken kan reguleres eller ændres.

4. For så vidt begrebet relativ luftfugtighed svarer til begrebet fugtighedsgrad, henviser det i position 84.12 i den fælles toldtarif indeholdte udtryk »til ændring af luftens temperatur og fugtighed« til ændringen af den relative luftfugtighed.

I sag 11/79

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Tariefcommissie i Amsterdam er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

J. CLETON & CO. B.V., Rotterdam,

og

INSPECTEUR DER INVOERRECHTEN EN ACCIJNZEN, Rotterdam,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af position 84.15 B og position 84.12 i den fælles toldtarif,

afsiger

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af afdelingsformanden J. Mertens de Wilmars, dommerne A. O'Keeffe og T. Koopmans,

generaladvokat: J.-P. Warner
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

# DOM

## Sagsfremstilling

Forelæggelseskendelsen og de skriftlige indlæg, der er indgivet i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

I begyndelsen af 1976 anmeldte firmaet Cleton & Co., sagsøgerne i hovedsagen, et vist antal mekaniske apparater hidrørende fra tredjelande til toldbehandling ved toldvæsenet i Rotterdam. Firmaet anmeldte apparaterne under position 84.15 B.

Denne underposition er en del af position 84.15 (kapitel 84 i den fælles toldtarif (herefter benævnt tariffen): dampkedler, maskiner og apparater samt mekaniske redskaber), der har følgende ordlyd:

»84.15 Maskiner og apparater til køling og frysning, elektriske og andre:

A. Fordampere og kondensatorer, bortset fra varer til apparater til husholdningsbrug

B. I andre tilfælde. . .«.

Denne tarifering indebar på daværende tidspunkt en bunden indførselstold på 5 %. De indførte apparater, der i fakturaerne betegnes som »Thermo King Transport Refrigeration Units«, tjener til køling og ofte også til opvarmning af lastmotorvognes lastrum og af containere. Apparaterne består af en kompressor, en kondensator og en motor, monteret i en kasse på ydersiden af lastrummet, samt af en ventilator og en fordamper, monteret i en kasse i lastrummets indre. Til fordamperen hører et optøningsaggregat og en dråbeskål. De to kasser er indbyrdes forbundet med skruer og ledninger og udgør således en fysisk enhed.

Inspecteur der invoerrechten en accijnzen i Rotterdam, sagsøgte i hovedsagen (herefter benævnt Inspecteur) henførte efter en undersøgelse de nævnte apparater under position 84.12 (luftkonditioneringsmaskiner bestående af en motordreven ventilator og elementer til ændring af luftens temperatur og fugtighed, alt sammenbygget til en enhed). Ifølge denne tarifering skal der for det indførte apparat opkræves en bunden indførselstold på 8 %.

Den 10. november 1976 anlagde sagsøgerne sag mod denne afgørelse ved Tariefcommissie i Amsterdam, idet de blandt andet gjorde gældende, at anvendelsesområdet for de pågældende apparater fuldstændig svarer til det, position 84.15 B vedrører (maskiner og apparater til køling og frysning, elektriske og andre), nemlig køling og/eller frysning, mens position 84.12 (luftkonditioneringsmaskiner) omfatter apparater, hvis anvendelsesområde er et helt andet, nemlig klimaregulering, såkaldt airconditionering.

Ifølge Inspecteur fremgår det af en forklarende bemærkning fra Toldsamarbejdsrådet (Bruxelles-konventionen) til

position 84.12, at det pågældende apparat skal tariferes under denne position, idet der bl.a. i den forklarende bemærkning er tale om maskiner, som består af:

»— . . .

— eller en kølespiral til koldt vand eller en fordampningskøler (som begge ændrer både luftens temperatur og, ved kondensation, dens fugtighed);

— eller . . .«

Inspecteur henviste desuden til en skrivelse fra »Staatssecretaris van financiën« af 5. april 1977, hvori det meddeltes sagsøgerne, at Nomenklaturudvalget for den fælles Toldtarif den 2. februar 1977 afgav en tariferingsudtalelse, hvorefter apparater til køling/opvarmning af lastmotorvognes lastrum af mærket Thermo King, type Super N.W.D. henhører under position 84.12.

Inspecteur udledte heraf, at apparater, der alene skal ændre temperaturen i rum, men som imidlertid på grund af temperaturændringen fremkalder en ændring af luftfugtigheden, skal anses for »luftkonditioneringsmaskiner« i den i position 84.12 forudsatte betydning.

Inspecteur anfører imidlertid i sine skriftlige indlæg, at Tariefcommissie ved en fejltagelse har erklæret, at den pågældende tariferingsudtalelse hidrørte fra Nomenklaturudvalget for den fælles Toldtarif. Den blev i virkeligheden udarbejdet af Benelux-myndigheder.

Tariefcommissie i Amsterdam, der fandt, at tvisten rejste spørgsmål vedrørende fortolkningen af fællesskabsretten, har ved kendelse af 12. december 1978, indgået den 22. januar 1979, forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1. Skal position 84.12 fortolkes således, at begrebet 'luftkonditioneringsmaskiner' i forbindelse med ordene 'ændring af luftens temperatur og fugtighed' også omfatter en tilvejebringelse af en forud valgt temperatur ad mekanisk eller anden vej, som er forbundet med en ikke tilsigtet og ikke justerbar ændring af luftfugtigheden?

Såfremt Domstolen besvarer det første spørgsmål bekræftende:

2. Skal position 84.12 fortolkes således, at begrebet 'luftkonditioneringsmaskiner' også omfatter en tilvejebringelse af en forud valgt temperatursænkning ad mekanisk eller anden vej, som er forbundet med en ikke tilsigtet og ikke justerbar ændring af luftfugtigheden?

Såfremt Domstolen besvarer det første spørgsmål benægtende:

3. Hvorledes skal det i position 84.12 anvendte begreb luftens fugtighed i dette tilfælde fortolkes?

Menes der dermed den relative eller den absolutte luftfugtighed?«

I medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen har sagsøgte i hovedsagen, repræsenteret af inspektør H. Mouw, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af M. Beschel fra den juridiske tjeneste, som befuldmægtiget, bistået af A. Haagsma, indgivet skriftlige indlæg.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Parterne i hovedsagen og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber har dog skrift-

ligt besvaret visse spørgsmål fra Domstolen vedrørende de forklarende bemærkninger fra de forskellige nomenklaturudvalg og lignende myndigheder.

Ved kendelse af 30. maj 1979 har Domstolen i henhold til procesreglementets artikel 95 henvist nærværende sag til Domstolens første afdeling.

## II — Indlæg i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen

### *A — Indlæg fra sagsøgte i hovedsagen (Inspecteur der invoerrechten en accijnzen)*

Inspecteur anfører, at den tariferingsudtalelse, der nævnes i skrivelsen fra Staatssecretaris van financiën af 5. april 1977, og hvortil der henvises i forelæggelseskendelsen fra Tariefcommissie (s. 8 in fine og s. 9) ikke, som det anføres i denne kendelse, hidrører fra Nomenklaturudvalget for den fælles Toldtarif, men er udfærdiget i Benelux-sammenhæng. Det fremgår af denne tariferingsudtalelse (Benelux), at position 84.12 omfatter:

»Et apparat til regulering af de klimatiske forhold i en lastmotorvogns lastrum (hvori der f.eks. transporteres let fordærvelige levnedsmidler) eller i andre rum, som består af en kasse af tynde stålplader, hvori eller hvorpå der er fastgjort en motordreven ventilator og et køleaggregat (kompressor, kondensator og fordamper).

Apparatet kan på grund af sin reversible funktion både køle og opvarme lastrummet, og luftfugtigheden kan samtidig ændres ved hjælp af fordamperen.«

Nomenklaturudvalget for den fælles Toldtarif udtrykte for sit vedkommende Fællesskabets synspunkt vedrørende tariferingen af de pågældende varer i en forklarende bemærkning til position 84.12, der blev indføjet i de forklarende bemærkninger til tariffen ved den 11. ajourføring af disse bemærkninger den 1. januar 1978. [1]

### *B — Indlæg fra Kommissionen*

Vedrørende første og andet spørgsmål

Kommissionen bestræber sig på at besvare de stillede spørgsmål ikke blot i lyset af den fortolkning, der følger af den fælles toldtarifs ordlyd, men også ved en gennemgang af de bestemmelser, der kan anvendes som midler ved denne fortolkning.

a) Kommissionen mener, at apparater, der henhører under position 84.15, er sådanne, som alene er bestemt til køling og/eller frysning. Hvis en maskine også opfylder en anden opgave end at fremkalde lave temperaturer, må det undersøges, om den henhører under en anden position. Ved undersøgelsen af position 84.12 understreger Kommissionen to elementer: en motordreven ventilator og en maskine, der er bestemt til at ændre temperaturen, og som også kan ændre luftfugtigheden.

1 — Denne forklarende bemærkning har følgende ordlyd: »84.12: luftkonditioneringsmaskiner bestående af en motordreven ventilator og elementer til ændring af luftens temperatur og fugtighed, alt sammenbygget til en enhed.

Denne position omfatter maskiner til klimaregulering, som ikke indeholder noget aggregat til regulering af luftfugtigheden, såfremt de frembyder de i de forklarende bemærkninger til TSRN, position 84.12, nævnte karakteristika. Således omfatter denne position f. eks. enheder til opvarmning og køling i lastvognstog, der er bestemt til at køle eller opvarme lastrummet og samtidig ændre luftfugtigheden ved kondensation.«

Kommissionen anfører, at ventilatoren tjener til at blæse resultatet af den proces, som finder sted i maskinen, ud i luften. Hvis en køle- og frysemaskine er forsynet med en ventilator, kan dette tages som et tegn på, at apparatet kan mere end blot frembringe og/eller opretholde lave temperaturer. For så vidt angår den ikke tilsigtede og ikke justerbare ændring af luftfugtigheden, anfører Kommissionen, at subjektive elementer ikke kan tages i betragtning ved tariferingen af varer, men at alene objektive kendetegn bør komme i betragtning.

Vedrørende spørgsmålet, om ændringen af temperaturen alene kan bestå i køling, eller om den også skal indebære en mulighed for opvarmning, er der ifølge Kommissionen ikke tvivl om, at et apparat, der både er bestemt til at køle og varme og desuden svarer til den i position 84.12 givne definition, henhører under denne position. Man må imidlertid også under denne position henføre apparater, som ikke kan opvarme, men alene køle, fordi de stemmer overens med begrebet »luftkonditionering«.

Under alle omstændigheder må man i det foreliggende tilfælde anvende reglen i afsnit I i 1. del af bilaget til forordning nr. 950/68 af 28. juni 1968 (EFT 1968, I, s. 265) om den fælles toldtarif, nærmere bestemt i kapitel A: Almindelige tariferingsbestemmelser vedrørende nomenklaturen i den fælles toldtarif, pkt. 3 a. Det følger af denne bestemmelse, at hvor henførsel under to eller flere positioner kan komme på tale, skal henførsel ske således, at »en position med mere specificeret varebeskrivelse skal foretrækkes for positioner med mere almindelig varebeskrivelse«. Kommissionen mener, at position 84.12, som indeholder den mest specificerede varebeskrivelse, i det foreliggende tilfælde skal foretrækkes for position 84.15.

b) Foruden ordlyden af tariffens positioner henviser Kommissionen også til de bestemmelser, som kan tjene som middel til fortolkningen af den fælles toldtarif, og især de forklarende bemærkninger til tariffen, udstedt af Nomenklaturudvalget for den fælles Toldtarif, samt de forklarende bemærkninger, udstedt af Toldsamarbejdsrådet i henhold til den internationale konvention om toldnomenklaturen, den såkaldte Bruxelles-konvention.

Den 7. november 1977 afgav Nomenklaturudvalget for den fælles Toldtarif følgende forklarende bemærkning til position 84.12:

»Denne position omfatter maskiner til klimaregulering, som ikke indeholder noget aggregat til regulering af luftfugtigheden, såfremt de frembyder de i de forklarende bemærkninger til TSRN, position 84.12 nævnte karakteristika.

Således omfatter denne position f.eks. 'enheder til opvarmning og køling i lastvognstog', der er bestemt til at køle eller opvarme lastrummet og samtidig ændre luftfugtigheden ved kondensation.«

Kommissionen udleder heraf, at de omstridte maskiner henhører under position 84.12.

De forklarende bemærkninger til position 84.12, der er vedtaget af Toldsamarbejdsrådet i 1969, indeholder bl.a. følgende:

»Positionen omfatter *kun* luftkonditioneringsmaskiner, som er:

1. udstyret med en motordreven ventilator eller blæser,

2. bestemt til at ændre både luftens temperatur (ved hjælp af et varme- eller køleelement eller begge) og dens fugtighed (ved hjælp af et fugte- eller tørreelement eller begge),

3. sammenbygget til en enhed, d.v.s. at de under 1. og 2. nævnte elementer findes i et fælles kabinet, på et fælles stativ etc.«

I disse maskiner kan elementerne til henholdsvis fugtning eller tørring af luften og til opvarmning eller afkøling af denne være selvstændige elementer. Visse typer består imidlertid kun af en enkelt enhed, som ændrer både luftens temperatur og, ved kondensation, dens fugtighed. Disse luftkonditioneringsmaskiner afkøler og tørrer (ved kondensation af vanddamp på en kølespiral) luften i det rum, hvor de er installeret, eller, hvis de har udvendig luftindsugning, en blanding af frisk luft og luften fra rummet. De er almindeligvis forsynet med en bakke (dråbeskål) til opsamling af kondensvand.

Luftkonditioneringsmaskiner henhørende under nærværende position skal således udover en motordreven ventilator eller blæser til luftens cirkulation bestå af *mindst* følgende elementer:

»— . . .

— eller en kølespiral til koldt vand eller en fordampningskøler (som begge ændrer både luftens temperatur og, ved kondensation, dens fugtighed);

— eller. . .«.

Det fremgår af denne tekst, at de af position 84.12 omfattede maskiner:

— ikke nødvendigvis skal køle og opvarme, men at en af disse funktioner er nok,

— undertiden indeholder et enkelt element, f.eks. fordampningsköleren, som samtidig ændrer luftens temperatur og, ved kondensation, dens fugtighed.

Vedrørende tredje spørgsmål

Kommissionen finder under hensyn til det svar, som den foreslår at give på de to første spørgsmål, at den ikke behøver at gennemgå det forelagte tredje spørgsmål.

På grundlag af det foregående foreslår Kommissionen, at de af Tariefcommissie i Amsterdam forelagte spørgsmål besvares således:

»1. Position 84.12 i den fælles toldtarif skal fortolkes således, at begrebet 'en maskine til ændring af luftens temperatur og fugtighed' også omfatter et element, såsom en fordampningsköler, som både ændrer luftens temperatur og, ved kondensation, dens fugtighed.

2. Det er herved uden betydning, om ændringen af temperaturen opnås ved et apparat, der er bestemt til køling og opvarmning, eller ved hjælp af et apparat, der alene er bestemt til køling.«

## III — Mundtlig forhandling

I retsmødet den 21. juni 1979 har sagsøgerne i hovedsagen, repræsenteret af advokat W. Rycken, Bruxelles, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af sin befuldmægtigede M. Beschel, bistået af A. Haagsma, afgivet mundtlige indlæg. De har herved bl.a. fremsat forklaringer vedrørende de pågældende maskiners tekniske karakteristika. Som svar på spørgsmålet, om »en simpel kølemaskine, der henhører under pos. 84.15, ændrer eller kan ændre fugtigheden i den luft, som den indeholder«, har sagsøgerne i hovedsagen anført, at der utvivlsomt

eksisterer fælles karakteristika for køle- og luftkonditioneringsmaskiner, idet de begge indeholder køleelementer. Det er dog muligt at sondre mellem de to maskintyper ud fra objektive tekniske kriterier, alt efter hvilket anvendelsesformål de er konstrueret til.

Kommissionen har imidlertid af den beskrivelse, som sagsøgerne i hovedsagen i deres publikationer har givet af kølemaskinen Thermo-King, der dér betegnes som »cooling-heating unit for trailer«, udledt, at det i det foreliggende tilfælde drejer sig om maskiner til køling og opvarmning.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 13. september 1979.

## Præmisser

1 Ved kendelse af 12. december 1978, indgået til Domstolen den 22. januar 1979, har Tariefcommissie i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt tre spørgsmål vedrørende fortolkningen af pos. 84.12 i den fælles toldtarif.

2 Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at disse spørgsmål er rejst i en retssag mellem firmaet Cleton — sagsøgerne i hovedsagen — og de nederlandske toldmyndigheder vedrørende tariferingen af maskiner, der betegnes som »Thermo-King Transport Refrigeration Units«, og som er indført fra et tredjeland. Disse maskiner, som der er indført ca. tyve typer af, adskiller sig fra hinanden i kapacitet og motorydelse og anvendes især til køling eller opvarmning af lastmotorvognes lastrum, containere og andre transportmidler; kun to typer (XKW 10 og 20) kan alene anvendes til køling.

3 Sagsøgerne i hovedsagen angav de nævnte maskiner til toldbehandling under underposition B i pos. 84.15: »Maskiner og apparater til køling og frysning, elektriske og andre: A. Fordampere og kondensatorer, bortset fra varer til

apparater til husholdningsbrug. B. I andre tilfælde«; for varer henhørende under denne position gælder en bunden toldsats på 5 %. Den kompetente toldmyndighed ændrede imidlertid toldangivelsen og tariferede maskinerne under pos. 84.12: »Luftkonditioneringsmaskiner bestående af en motordreven ventilator og elementer til ændring af luftens temperatur og fugtighed, alt sammenbygget til en enhed«. For denne position gælder en bunden toldsats på 8 %.

4 Sagsøgerne i hovedsagen har anfægtet denne tarifering, idet de har gjort gældende, at de pågældende maskiner alene skal ændre temperaturen i lastrum, men ikke luftfugtighedsgraden. Sagsøgerne har tilføjet, at selv om en ændring af temperaturen i et bestemt miljø ifølge fysikkens love ganske vist medfører en ændring af luftfugtighedsgraden, er der for disse maskiners vedkommende tale om en utilsigtet, og endog uønsket virkning, som ikke kan reguleres ved hjælp af maskinerne.

5 Med henblik på afgørelsen af denne retssag har den nationale ret forelagt tre spørgsmål.

Det første spørgsmål lyder: »Skal pos. 84.12 fortolkes således, at begrebet 'luftkonditioneringsmaskiner' i forbindelse med ordene 'ændring af luftens temperatur og fugtighed' også omfatter en tilvejebringelse af en forud valgt temperatur ad mekanisk eller anden vej, som er forbundet med en ikke tilsigtet og ikke justerbar ændring af luftfugtigheden?«

Såfremt Domstolen besvarer det første spørgsmål bekræftende, ønsker Tariefcommissie oplyst, om »pos. 84.12 [skal] fortolkes således, at begrebet 'luftkonditioneringsmaskiner' også omfatter en tilvejebringelse af en forud valgt temperatursænkning ad mekanisk eller anden vej, som er forbundet med en ikke tilsigtet og ikke justerbar ændring af luftfugtigheden?«

Det tredje spørgsmål, der skal besvares, såfremt det første spørgsmål besvares benægtende, lyder: »Hvorledes skal det i pos. 84.12 anvendte begreb luftens

fugtighed i dette tilfælde fortolkes? Menes der dermed den relative eller den absolutte luftfugtighed?«

6 De nederlandske toldmyndigheder har anført, at det er uden betydning for tariferingen af de pågældende maskiner, om de især er indrettet til at frembringe denne fugtnings- eller tørringsproces, eller om denne alene skyldes ændringer af temperaturen. I begge tilfælde skal pos. 84.12 anvendes. De nederlandske toldmyndigheder støtter denne opfattelse på de forklarende bemærkninger fra Toldsamarbejdsrådet vedrørende pos. 84.12 (1975-versionen) og de forklarende bemærkninger til De Europæiske Fællesskabers fælles toldtarif vedrørende samme position, som offentliggjort i den 12. ajourføring (1. 7. 1978) af disse bemærkninger. Den kompetente toldmyndighed gjorde ligeledes den nationale ret opmærksom på et referat af et møde i toldudvalget for Benelux-landenes økonomiske union af 20. og 21. december 1966, hvorefter de pågældende maskiner skal tariferes under pos. 84.12, men det er nu ubestridt, at denne omstændighed ikke er afgørende, selv om den angiver, hvilken praksis toldmyndighederne har fulgt siden 1966.

7 Kommissionen har indtaget samme standpunkt som de nederlandske myndigheder hvad angår de slutninger, der skal drages af de forklarende bemærkninger fra Toldsamarbejdsrådet og af de forklarende bemærkninger til De europæiske Fællesskabers fælles toldtarif. Kommissionen har desuden understreget nødvendigheden af at opstille enkle og objektive kriterier for sondringen mellem positionerne. Heraf følger en forpligtelse til ikke at tage subjektive kriterier, som f.eks. at en maskine er bestemt til at frembringe denne eller hin virkning, i betragtning, men derimod anvende objektive kriterier, der let kan efterprøves, f.eks. den omstændighed, at en maskine faktisk frembringer en bestemt virkning, uanset om den er tilsigtet eller ej.

## Vedrørende det første spørgsmål

8 Pos. 84.12 omfatter ifølge sin ordlyd kun maskiner »til ændring af luftens temperatur og fugtighed« (voor het wijzigen van temperatuur en vochtigheid). Dette udtryk indebærer, at anvendelsesområdet for denne position ikke omfatter en maskine, der kun er bestemt til at ændre luftens temperatur,

såfremt ændringen af luftfugtighedsgraden i det pågældende miljø kun er en automatisk, utilsigtet og ikke regulerbar følge af ændringer af temperaturen i dette miljø. Som følge af ordene »til ændring af luftens temperatur og fugtighed« omfatter positionen maskiner, hvormed der dels kan opnås en bestemt, passende temperatur, dels en bestemt, passende fugtighedsgrad, der ikke udelukkende afhænger af den opnåede temperatur.

9 Denne fortolkning støttes af Toldsamarbejdsrådets forklarende bemærkninger, der, som Domstolen gentagne gange har anerkendt, i mangel af særlige fællesskabsretlige bestemmelser udgør et gyldigt middel til fortolkningen af positionerne i den fælles toldtarif. Ifølge disse bemærkninger omfatter pos. 84.12 »visse maskiner til opretholdelse af en bestemt temperatur og fugtighedsgrad i lukkede rum«. Det anføres desuden, at positionen kun omfatter maskiner, som er »1. . . . 2. bestemt til at ændre både luftens temperatur (ved hjælp af et varme- eller køleelement eller begge), og dens fugtighed (ved hjælp af et fugte- eller tørreelement eller begge), 3. . . .«. Det hedder endvidere, at positionen ikke omfatter »apparater som, skønt de er sammenbygget til en enhed og indeholder en motordreven ventilator, kun kan ændre enten luftens temperatur eller dens fugtighedsgrad . . .«.

10 Det fastslås ganske vist i de samme forklarende bemærkninger, at elementerne til henholdsvis fugtning eller tørring af luften og til opvarmning eller afkøling af denne kan være selvstændige elementer. »Visse typer består imidlertid kun af en enkelt enhed, som ændrer både luftens temperatur og, ved kondensation, dens fugtighed. Disse luftkonditioneringsmaskiner afkøler og tørrer (ved kondensation af vanddamp på en kølespiral) luften i det rum, hvor de er installeret . . .«. Disse bemærkninger kan dog ikke ændre ovennævnte fortolkning, idet det af de anvendte udtryk fremgår, at den pågældende enhed, selv om der kun er tale om en enkelt enhed, under alle omstændigheder må indeholde et særligt element, f.eks. en kølespiral, der netop tjener til at kondensere vanddampen.

11 Kommissionen har endvidere henvist til de i 1977 udstedte »forklarende bemærkninger til De europæiske Fællesskabers fælles toldtarif« vedrørende pos. 84.12: »Luftkonditioneringsmaskiner bestående af en motordreven ventilator og elementer til ændring af luftens temperatur og fugtighed, alt sammenbygget til en enhed«. Det hedder heri følgende:

»Denne position omfatter maskiner til klimaregulering, som ikke indeholder noget aggregat til regulering af luftfugtigheden, såfremt de frembyder de i de forklarende bemærkninger til TSRN, pos. 84.12, nævnte karakteristika. Således omfatter denne position f.eks. 'enheder til opvarmning og køling i lastvognstog', der er bestemt til at køle eller opvarme lastrummet og samtidig ændre luftfugtigheden ved kondensation«.

12 Da Toldsamarbejdsrådets forklarende bemærkninger ifølge Domstolen kun udgør et gyldigt fortolkningsmiddel i mangel af særlige fællesskabsretlige bestemmelser, kan man rejse det spørgsmål, om de forklarende bemærkninger til De europæiske Fællesskabers fælles toldtarif skal have forrang for Toldsamarbejdsrådets forklarende bemærkninger, idet det dog også for de førstnævntes vedkommende må konstateres, at de alene er et internt administrativt hjælpemiddel til fortolkningen.

13 Det er imidlertid ikke nødvendigt at løse dette problem med henblik på besvarelsen af den nationale rets spørgsmål. I indledningen til de forklarende bemærkninger til De europæiske Fællesskabers toldtarif fastslås det nemlig udtrykkeligt, at de ikke skal erstatte de forklarende bemærkninger fra Toldsamarbejdsrådet, men alene supplere dem. Heraf følger, at den pågældende forklarende bemærkning skal fortolkes i lyset af den ovenfor gennemgåede forklarende bemærkning. Det følger af begge de forklarende bemærkninger, at en enhed, der både tjener til at regulere temperaturen og fugtighedsgraden, henhører under pos. 84.12, såfremt den giver mulighed for at regulere både temperaturen og fugtighedsgraden. Det er ikke nødvendigt, at der findes en særlig enhed til regulering af luftfugtighedsgraden, for at pos. 84.12 kan anvendes, såfremt »den enkelte enhed« indeholder et element, der i det mindste gør det muligt efter behov at korrigere den fugtighedsgrad, som automatisk følger af den ønskede og opnåede temperatur.

14 Det fremgår også af det foregående, at Kommissionens argument, hvorefter varers tarifering i den fælles toldtarif af hensyn til retssikkerheden og forvaltningsvirksomheden skal ske efter objektive karakteristika, ikke kan tages til følge. Denne fortolkningsregel, hvis betydning Domstolen har anerkendt, antages ikke af den her anlagte fortolkning, idet fortolkningen indebærer, at en maskine — selv hvis den ikke indeholder særskilte enheder til regulering af temperaturen og luftens fugtighed — kun henhører under pos. 84.12, hvis den i det mindste indeholder et element, der gør det muligt at ændre den luftfugtighedsgrad, som automatisk følger af den temperatur, som maskinen skal frembringe.

15 De problemer, som de pågældende myndigheder stilles over for ved afgørelsen af, om sådanne elementer er tilstede, er ikke subjektive, men objektive, og de medfører ikke flere vanskeligheder end dem, der er forbundet med konstateringen af, om de andre elementer, der er beskrevet i de forklarende bemærkninger vedrørende pos. 84.12, er tilstede.

16 Det første spørgsmål må derfor besvares således, at pos. 84.12 i den fælles toldtarif alene omfatter maskiner, der indeholder elementer, som både er bestemt til at ændre temperaturen i et bestemt miljø og til at regulere luftfugtighedsgraden i samme miljø, eller som i det mindste er bestemt og egnet til at ændre den fugtighedsgrad, som udelukkende er en automatisk følge af den valgte temperatur. Positionen omfatter ikke maskiner, som alene er konstrueret til at ændre temperaturen i et miljø, når ændringen i fugtighedsgraden i dette miljø udelukkende er en automatisk følge af temperaturen, og hverken kan reguleres eller ændres.

## Vedrørende det andet og det tredje spørgsmål

17 Den nationale ret har kun stillet det andet spørgsmål, såfremt Domstolen skulle besvare det første spørgsmål bekræftende. Det er derfor unødvendigt at besvare det. Derimod spørges der, for det tilfælde, at det første spørgsmål besvares benægtende, hvorledes det i pos. (84.12 anvendte begreb luftens fugtighed skal fortolkes, og især om der dermed menes den absolutte eller den relative luftfugtighed.

18 Ifølge de oplysninger, der er forelagt Domstolen, er den absolutte luftfugtighed den mængde vanddamp, som et bestemt miljø faktisk indeholder på et bestemt tidspunkt, mens den relative luftfugtighed er forholdet mellem denne faktisk tilstedeværende mængde og den maksimale mængde vanddamp, som dette miljø vil kunne indeholde, idet den absolutte luftfugtighed er tælleren og den maksimale mængde er nævneren i denne brøk.

19 Ifølge denne forklaring svarer det af den nationale ret anvendte begreb relativ luftfugtighed til begrebet fugtighedsgrad. Under disse omstændigheder skal udtrykket »til ændring af luftens temperatur og fugtighed« i pos. 84.12 forstås som ændringen af den relative luftfugtighed.

Vedrørende sagens omkostninger

20 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (første afdeling)

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt den af Tariefcommissie i Amsterdam ved kendelse af 12. december 1978, registreret på Domstolen den 22. januar 1979, for ret:

1. **Pos. 84.12 i den fælles toldtarif omfatter alene maskiner, der indeholder elementer, som både er bestemt til at ændre temperaturen i et bestemt miljø og til at regulere luftfugtighedsgraden i samme miljø, eller som i det mindste er bestemt og egnet til at ændre den fugtighedsgrad, som udelukkende er en automatisk følge af den valgte**

**temperatur. Positionen omfatter ikke maskiner, som alene er konstrueret til at ændre temperaturen i et miljø, når ændringen i fugtighedsgraden i dette miljø udelukkende er en automatisk følge af temperaturen, og hverken kan reguleres eller ændres.**

**2. For så vidt begrebet relativ luftfugtighed, som den nationale ret har henvist til, svarer til begrebet fugtighedsgrad, henviser udtrykket »til ændring af luftens temperatur og fugtighed« til ændringen af den relative luftfugtighed.**

Mertens de Wilmars O'Keeffe Koopmans

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 4. oktober 1979.

A. Van Houtte
Justitssekretær

J. Mertens de Wilmars
Formand for første afdeling

## FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT J.-P. WARNER FREMSAT DEN 13. SEPTEMBER 1979 [1]

*Høje Ret.*

Denne sag er forelagt Domstolen ved en anmodning om præjudiciel afgørelse fra Nederlandenes Tariefcommissie. Der verserer for nævnte ret en sag anlagt af firmaet J. Cleton & Co. B.V., Rotterdam, som jeg herefter skal benævne »Cleton«, mod en afgørelse fra Inspecteur der invoerrechten en accijnzen, Rotterdam, vedrørende tariferingen efter den fælles toldtarif, FTT, af visse varer, som Cleton indførte til Nederlandene i marts og april 1976.

Det drejede sig ved disse varer om maskiner, der i fakturaerne var betegnet som »Thermo-King transport refrigeration Units« der anvendes til køling og

1 — Oversat fra engelsk.